

Ο ρόλος του άντρα και της γυναίκας στην οικογένεια και στην κοινωνία

Δημόσια συζήτηση με φοιτητές και φοιτήτριες

Στις 13/11/79 ο Σύνδεσμος οργάνωσε μιὰ δημόσια συζήτηση με φοιτητές και φοιτήτριες, με θέμα : «Ο ρόλος του άντρα και της γυναίκας στην οικογένεια και στην κοινωνία». Συντονίστρια της συζήτησης ήταν η πρόεδρος του Συνδέσμου κ. Άλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου και συζητητές οι : Λιάνα Σιδέρη (σπουδάστρια της σχολής Κοινωνικών Λειτουργιών ΧΕΝ), Αντώνης Λαζανᾶς (φοιτητής Ε.Μ.Π.), Ανδρέας Μόσχος (φοιτητής Φαρμακευτικής), Φωτεινή Νικολακέα (φοιτήτρια Νομικής), Χριστόφορος Κάσδαγλης (φοιτητής ΑΣΟΕΕ), Χριστίνα Κριστιμᾶ (φοιτήτρια Πολιτικού Τμήματος Νομικής).

Ο βασικός ἄξονας γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖο περιστράφηκε ἡ συζήτηση ἦταν τὸ εἰδικότερο ἐρώτημα πὸς ἔθεσε ἐξ ἀρχῆς —εὐλόγα ἄλλωστε— ἡ συντονίστρια. «Ποιά εἶναι ἡ εἰκόνα πὸς σχηματίζει ἡ νεολαία γιὰ τὸ ρόλο τοῦ ἀντρα καὶ τῆς γυναίκας στὴν οἰκογένεια καὶ τὴν κοινωνία ; Εἶναι ἀφομοίωσιμο τὸ νέο πρότυπο τῆς γυναίκας ;»

Οἱ ἀπαντήσεις πὸς δόθηκαν σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς συζήτησης ἦταν ποικίλες. Ὅλες ὁμως κατέληξαν στὴ γενικὴ διαπίστωση ὅτι ὑπάρχει βέβαια ἀκόμη ἀνισοτιμία, οἱ ὑποσχέσεις ὁμως γιὰ τὴν ἀλλαγὴ εἶναι σήμερα πάρα πολλές.

Λιάνα Σιδέρη : Ὑπάρχει ἀκόμη βαθὺ χάσμα ἀνάμεσα στὸν ἀντρα καὶ στὴ γυναίκα καὶ στοὺς ρόλους πὸς ἔχουν μέσα στὴν οἰκογένεια. Αὐτὸ ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς στοὺς πολλαπλοὺς καὶ συχνὰ ἀντιφατικοὺς ρόλους τῆς γυναίκας καὶ ἀφ' ἑτέρου στὴν προτεραιότητα πὸς δίνεται στὸν ἀνδρα μέσα στὸν οἰκογενειακὸ χῶρο (δηλ. ἀνάληψη τῶν εὐθυνῶν τῆς οἰκογένειας μόνο ἀπ' αὐτόν, ἐξουσία πᾶνω στὴ γυναίκα κ.λ.π.).

Χωρὶς νὰ παραβλέπεται τὸ γεγονός ὅτι ἤδη στὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα ἔχει ἀρχίσει νὰ μειώνεται αὐτὸ τὸ χάσμα, οἱ γυναῖκες ἐξακολουθοῦν νὰ κρατοῦν μιὰ ἀντιφατικὴ στάση στὸ θέμα τῆς ἐξίσωσης τῶν δύο φύλων. Ὅθελον τὰ προνόμια πὸς θὰ προκύβουν ἀλλὰ ὄχι τίς θυσίες... Πολλὲς φορές ὁ καταπιεζόμενος —ξέ σίτιας αὐτοῦ τοῦ ἴδιου συστήματος— εἶναι ὁ ἀντρας... Ἀναγκαῖος

δρόμος γιὰ τὴ λύση τοῦ προβλήματος εἶναι ὁ νέος προσανατολισμὸς στὴν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν με τὴ βοήθεια τῶν εἰδικῶν καὶ ἡ ἠθικὴ καὶ ψυχολογικὴ χειραφέτηση τῆς γυναίκας (πὸς θὰ ὀδηγήσει καὶ στὴν οἰκονομικὴ τῆς ἀνεξαρτησία).

Ἀντώνης Λαζανᾶς : Ἡ κατάσταση τῆς ἀνισότητος μέσα στὴν οἰκογένεια εἶναι παραδοσιακὴ καὶ εἶναι τόσο ποτισμένοι οἱ νέοι μέχρι σήμερα ἀπὸ τὴν κατάσταση αὐτὴ ὥστε ἐνῶ ἀντιλαμβάνονται πλήρως —νοητικὰ— τὸ νέο πρότυπο τῆς γυναίκας, ἐν τούτοις δὲν μποροῦν εὐκολὰ νὰ τὸ κάνουν πράξη. Πάντως, ἀκόμη κι αὐτὸ εἶναι θετικὸ σημεῖο, γιὰτι μποροῦμε τοῦλάχιστον νὰ διδάξουμε τὰ παιδιά μας ἔτσι ὥστε αὐτὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐφαρμόσουν αὐτὸ πὸς ἐμεῖς δὲν μποροῦμε... Ἀναγκαῖα γιὰ νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ, εἶναι : ἡ νομικὴ κατοχύρωση τῆς γυναίκας συγχρόνως με τὴ νομικὴ ἀφομοίωση τοῦ νέου προτύπου, ἡ χρησιμοποίησις τῶν μαζικῶν μέσων ἐπικοινωνίας γιὰ τὴν ἀλλαγὴ καὶ ἡ σωστὴ ἐκπαίδευση... Σπουδαῖο βοήθημα ἐπίσης γιὰ τὴ γυναίκα ἀποτελεῖ ὁ μισθὸς τῆς νοικοκυρᾶς.

Ἀνδρέας Μόσχος : Οἱ σωστὲς βάσεις δίνονται στὸ παιδί ἀπὸ τίς σχέσεις τῆς ἐνδοοικογενειακῆς ζωῆς. Δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχει διαχωρισμὸς στὰ παιχνίδια, στὶς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ σὲ ἀντρικὲς καὶ γυναικεῖες. Ἡ λανθασμένη διαπαιδαγώγησις ἐνισχύει τὴ διάκριση τῶν δύο φύλων καὶ ἐδραιώνει τὴ συναισθηματικὴ ὑπεροχὴ τοῦ ἀγοριοῦ καὶ τὴ μειονεξία τοῦ κοριτσιοῦ...

Ἡ σεξουαλικὴ διαπαιδαγώγησις σήμερα εἶναι ἀνύπαρκτη καὶ ἡ μεγάλη ἀνισότης στὶς σεξουαλικὲς σχέσεις ὀφείλεται ἀκριβῶς στὴν ἔλλειψή τῆς καὶ ὄχι σὲ κάποια φυσικὴ ἀνισότητα.

Φωτεινὴ Νικολακέα : Οἱ κίνδυνοι εἶναι πολλοὶ καὶ μεγάλοι ἀπὸ τὴν καθιέρωση τοῦ θεσμοῦ τοῦ μισθοῦ τῆς νοικοκυρᾶς. Οἱ γυναικεῖες ἱκανότητες δὲν ἀξιοποιοῦνται ἔτσι... Ἡ γυναίκα πρέπει νὰ κατακτήσει τὴν οἰκονομικὴ

της ανεξαρτησία μετέχοντας ενεργά στην οικονομική παραγωγή... Στόν τομέα τών σεξουαλικών σχέσεων ή γυναίκα σήμερα αισθάνεται περισσότερο τήν καταπίεση και αντίδρα, με πολλές συνέπειες για τήν ίδια αλλά και για τόν άντρα (απόδειξη οί συχνές ψυχικές διαταραχές πού οφείλονται στην ύπαρξη ανισοτιμίας στις σεξουαλικές σχέσεις)...

Δυσάρεστο επίσης φαινόμενο τών ημερών μας είναι ότι ή πλειονότητα τού γυναικείου εργατικού δυναμικού βλέπει τήν εργασία σάν μέσο για τήν κάλυψη οικονομικών μόνο αναγκών και όχι σάν μέσο για τήν απελευθέρωσή της. Ύποχρεωμένη έξ άλλου να κάνει διπλή μέρα εργασίας (σπίτι-δουλειά) διαλέγει εργασίες χωρίς μέλλον, προοπτική και ιδιαίτερες επαγγελματικές αξιώσεις... Ή γυναίκα πρέπει να συνδικαλιστεί, να αγωνιστεί και να μοχθήσει στόν πολιτικό στίβο για να κερδίσει τήν ισοτιμία της με τόν άντρα και τήν εργασία.

Χριστ. Κάσδαγλης : "Όσον αφορά τήν παραγωγή, ή γυναίκα παράγει (ακόμη και μέσα στό σπίτι της). Όμως αυτή ή παραγωγή της δε δηλώνεται πουθενά... Ή διπλή εκμετάλλευση τής εργαζόμενης αποτελεί έρέθισμα για τήν απελευθέρωσή της.

"Όσον αφορά τήν αναπαραγωγή, ή γυναίκα μέσα στην οικογένεια χρησιμοποιόταν σάν μηχανή αναπαραγωγής και σάν όργανο τού άντρα στις σεξουαλικές σχέσεις. Σήμερα τά νέα ήθη προχωρούν. Πρέπει όμως και ή ίδια ή γυναίκα να αντιδράσει και να επιβάλει τή νέα της θέση.

Χριστίνα Κριτσιμά : Ή ανισοτιμία ανάμεσα σε άντρα και γυναίκα ανάγεται σε προγονικές εποχές. Αίτημα όμως τών νέων σήμερα είναι ή αλλαγή τής διαπαιδαγωγησης. Ίδια εκπαίδευση, ίδιες ευκαιρίες για πρωτοβουλία.

Στή συνέχεια, σε έρώτηση τής συντονίστριας : «Έξακολουθούν ακόμη και σήμερα τά κορίτσια να πιστεύουν ότι τήν πρωτοβουλία σε έρωτικά θέματα πρέπει να τήν έχουν οί άντρες ;» Και : «Έκτιμούν οί άντρες τις γυναίκες πού τολμούν παίρνοντας τήν πρωτοβουλία ;» Οί συζητητές συμφώνησαν όλοι ότι δυστυχώς εξακολουθούν ακόμη τά περισσότερα κορίτσια να μήν παίρνουν τήν πρωτοβουλία, αλλά ή αλλαγή δέν είναι μακριά. «Όμόφωνα όμως απάντησαν όλοι ότι εκτιμούν σάν προσωπικότητες πολύ περισσότερο τις γυναίκες πού τολμούν.

Σε ακόλουθη έρώτηση, αν πρέπει να υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα σε γυναικεία και άντρικά επαγγέλματα, οί γνώμες διχάστηκαν.

Σε άλλη έρώτηση τέλος, για τώ πώς βλέπουν τώ μοί-

ρασμα τού νοικοκυριού, απάντησαν άλλοι ότι τώ δέχονται ανεπιφύλακτα και μάλιστα επιβαλλόμενο από τώ αίσθημα τού δικαίου και άλλοι ότι ενώ νοητικά τώ δέχονται, συναισθηματικά όμως δυσκολεύονται να τώ δεχτούν.

Ή συζήτηση έκλεισε με μιá σύνοψη τών όσων έλέχθησαν και ένα γενικό συμπέρασμα από τήν Κα **Άλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου** πού τόνισε ότι απαραίτητη προϋπόθεση για τήν αλλαγή είναι ή αλλαγή τής νοοτροπίας άντρών και γυναικών δηλαδή ή αλλαγή από μέσα μας. Χρειάζεται επίσης ενεργητική συμμετοχή τών γυναικών στό συνδικαλισμό και γενικά στή δημόσια ζωή.

Προσπάθειες για να εξαλειφθεί τώ βαθιά ακόμη ριζωμένο παλιό πρότυπο γίνονται πολλές. Οί προσπάθειες αυτές όμως πρέπει να είναι συνδυασμένες από τώ κράτος, τούς γονείς, από όλους εμάς.